

Mācīšanas stratēģijas darbā ar hipojūtīgiem un hiperjūtīgiem bērniem

Materiālu latviešu valodā sagatavoja Evija
Kaša, Rēzeknes pamatskolas – attīstības centra
izglītības metodiķe

Redze:**Hipojūtīgs bērns:**

- Var vērot atkārtotas kustības, piemēram, ventilatoru griešanos, vēju kokos, smilšu biršanu no spaiņa.
- Aizrauj spilgtas krāsas un var fokusēties uz konkrētu attēlu.
- Izmanto perifēro (sānu) redzi, lai skatītos uz objektiem. Liek objektus rindā.
- Plaukšķina rokas vai vicina objektus acu priekšā.

Redze:**Hiperjūtīgs bērns:**

- Var būt ļoti jūtīgs pret spilgtu gaismu.
- Mirgojoša gaisma, kas citiem var šķist grūti pamanāma, var ļoti traucēt.

Mācīšanas stratēģijas:**Izmantojiet virkni vizuālo stimulu, piemēram:**

- Vizuālos materiālus, lai mācītu skolēniem par noteikumiem un kārtību.
- Tehnoloģijas, piemēram, interaktīvā tāfele un DVD.
- Krāsu kodēšana, lai stimulētu atmiņu un attīstītu organizatoriskās prasmes.
- Spilgti mirgojošas maņu rotaļlietas, lai atalgotu skolēnu, kad darbs ir pabeigts.

Mācīšanas stratēģijas:

- Ļaujiet skolēnam vajadzības gadījumā nēsāt cepuri vai saulesbrilles.
- Norādiet skolēniem sēdvietas, kas ir tālāk no logiem - no

<ul style="list-style-type: none"> • Telpa, kas ir pilna ar vizuāliem stimuliem, var būt traucējoša. 	<p>tiešiem saules stariem.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pārlicinieties, vai viss apgaismojums ir pienācīgā darba kārtībā. • Samaziniet vizuālo stimulu daudzumu klasē un piedāvājiet ar informāciju un vizuāliem papildinājumiem nepārblīvētas darblapas.
<p>Dzirde:</p> <p>Hipojūtīgs bērns:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meklē iespēju radīt skaņu, piemēram, dūgošanu, dauzīšanu un svilpšanu. • Var nepamanīt tādas skaņas kā troksnis no zāles plāvēja un zvanu skaņas. • Patīk mūzika un var nokoncentrēties uz noteiktām melodijām. • Ne vienmēr atbildēs, dzirdot instrukcijas. 	<p>Mācīšanas stratēģijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izmantojiet mūziku, dziesmas un ritmu, lai mācītu, piemēram, alfabētu, saskaitīšanu, reizināšanu, utt. • Norādiet uz vizuālo materiālu, kas apzīmē „Klusums”, vai vecākam skolēnam iedodiet piezīmju lapiņu, kurā ir vārdi “Lūdzu, klusumu!” • Dodot norādījumus, pārlicinieties, ka esat pievērsis skolēna uzmanību. • Lai saglabātu uzmanību, mainiet balss toni un skaļumu.

Dzirde:

Hiperjūtīgi bērns:

- Ir ļoti jūtīgs un uztver skaņas, ko citi pat nedzird, piemēram, vilciena skaņu tālumā.
- Ir satraukts, ja dzird negaidītus, skaļus trokšņus, piemēram, zvana skaņu vai mašīnas troksni.

Mācīšanas stratēģijas:

- **Kontrolējiet mūzikas** un citu elektronisko līdzekļu skaļumu.
- Sēdiniet skolēnu tālāk no skaļruņiem un citiem trokšņa avotiem.
- Ļaujiet skolēnam klausīties **nomierinošu mūziku** vajadzības gadījumā izmantojot "austiņas".
- Ja iespējams brīdiniet par negaidītām skaņām, piemēram, skolas zvanu vai ierīcēm, kas tūlīt tiks ieslēgtas un radīs troksni (piemēram, jebkura elektriskā ierīce mājturības kabinetā).

Tauste:

Hipojūtīgs bērns:

- Ļoti patīk spēlēties, radot nekārtību sev apkārt.
- Pastāvīgi pieskaras cilvēkiem un priekšmetiem

Mācīšanas stratēģijas:

- Radiet pēc vairāk iespēju izmantot tausti, veidojot tādus uzdevumus kā pirkstu nospiedumi un gleznošana, kolāžu

<ul style="list-style-type: none"> • Nejutīgi pret sāpēm 	<p>veidošana, vārdu vai burtu rakstīšana sāli vai putās.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vecāka gadagājuma skolēnam sagādājiet stresa bumbu, "slaimu" vai citu rotaļlietu stresa mazināšanai.
<p>Tauste:</p> <p>Hiperjūtīgs bērns:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ļoti nepatīk pieskārieni. • Izvairās no roku sasmērēšanas. • Var justies ļoti neērti atsevišķos formas tērpos. 	<p>Mācīšanas stratēģijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nodrošiniet skolēnam iespēju stāvēt vai nu rindas sākumā vai beigās, tādējādi samazinot pieskaršanās varbūtību. • Mudiniet, bet nelieciet skolēnam pieskarties tādai vielai kā, piemēram, krāsa. • Ja iespējams, veiciet izmaiņas skolas formās ar skolas direktoru. Skolas sporta forma var būt ērtāka par oficiālu skolas apģērbu.
<p>Smarža un garša:</p> <p>Hipojūtīgs bērns:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bauda pārtiku, kurai ir ļoti spēcīga garša un var ēst tādas 	<p>Mācīšanas stratēģijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vērojiet skolēnus klasē un rotaļu laukumā, gadījumā, ja viņi

<p>vielas kā līmi, rotaļu mīklu un smiltis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izpēta objektus, smaržojot tos. • Var viegli noteikt smakas. 	<p>bāzīs mutē kādu objektu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izmantojiet pārtiku kā alternatīvu. • Uzraugiet skolēnu higiēnu un vajadzības gadījumā apspriediet ar vecākiem. • Ļaujiet skolēniem izmantot rakstāmpiederumus ar specifisku smaržu / smaku; to tuvumā novietojiet aromterapijas līdzekļus.
<p>Smarža un garša:</p> <p>Hiperjūtīgs bērns</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viņam ir ierobežota diēta un drīkst ēst tikai noteiktas tekstūras pārtikas produktus. • Var rīstīties, sajūtot dažu pārtikas produktu smaržas. • Var sajust smaržas, kuras citi, iespējams, nepamana. 	<p>Mācīšanas stratēģijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mudiniet skolēnu un uzslavējiet viņu par jauna ēdiena izmēģināšanu. • Skolēni ar ļoti ierobežotu uzturu var gūt labumu no ergoterapeita novērtējuma. • Pievērsiet uzmanību smaržām, kas saistītas ar noteiktām aktivitātēm, piemēram, ēdiena gatavošanu, un novērojiet, vai skolēns nemaina uzvedību. • Pārlicinieties, ka klasē ir svaigs gaiss.

	• Pārraugiet, vai personāls un citi skolēni nelieto spēcīgas smaržas.